Ierosināta lieta par 2020. gada valsts budžetā noteiktā finansējuma apjoma ārstniecības personu darba samaksas pieaugumam atbilstību Satversmei

Satversmes tiesas 4. kolēģija 2020. gada 3. augustā ierosināja lietu "Par likuma "Par valsts budžetu 2020. gadam" programmu un apakšprogrammu veselības aprūpes darbinieku darba samaksas paaugstināšanai, ciktāl tās neparedz Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punktā noteikto valsts finansējumu veselības aprūpes darbinieku darba samaksas paaugstināšanai 2020. gadā, atbilstību Satversmes 1. un 66. pantam".

Apstrīdētās normas

Apstrīdētās likuma "Par valsts budžetu 2020. gadam" programmas un apakšprogrammas citstarp nosaka valsts finansējuma apjomu veselības aprūpes jomai.

Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punkts noteic, ka Ministru kabinets, sagatavojot likumprojektu par valsts budžetu 2019. gadam un likumprojektu par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2019., 2020. un 2021. gadam, paredz valsts finansējumu veselības aprūpes darbinieku darba samaksas paaugstināšanai vidēji gadā 20 procentu apmērā: 2019. gadā – 87 483 708 *euro*, 2020. gadā – 191 227 820 *euro* un 2021. gadā – 314 599 953 *euro*.

Augstāka juridiska spēka normas

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: "Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika."

Satversmes 66. pants: “Saeima ik gadus pirms saimnieciskā gada sākšanās lemj par valsts ienākumu un izdevumu budžetu, kura projektu tai iesniedz ministru kabinets. Ja Saeima pieņem lēmumu, kurš saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem, tad lēmumā jāparedz arī līdzekļi, ar kuriem segt šos izdevumus. Pēc budžeta gada notecēšanas ministru kabinetam jāiesniedz Saeimai apstiprināšanai norēķini par budžeta izpildīšanu.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc tiesībsarga pieteikuma. Pieteikuma iesniedzējs norāda uz Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punktu, kurā noteikts finansējums veselības aprūpes darbinieku darba samaksas paaugstināšanai, kas ir bijis jāparedz Ministru kabinetam, sagatavojot citstarp likumprojektu par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2019., 2020. un 2021. gadam.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka atbilstoši likumam “Par valsts budžetu 2020. gadam” ārstniecības personu darba samaksas pieaugumam ir tikusi atvēlēta tikai daļa – aptuveni puse – no solītā papildu finansējuma. Tādēļ apstrīdētās likuma “Par valsts budžetu 2020. gadam” programmas un apakšprogrammas, kuras nosaka valsts finansējuma apjomu veselības aprūpes jomai, neatbilstot no demokrātiskas tiesiskas valsts pamatnormas atvasinātajam un Satversmes 1. pantā tvērumā ietilpstošajam tiesiskuma principam un tiesiskās drošības principam. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstrīdētais regulējums radot būtisku valsts un sabiedrības interešu apdraudējumu. Šāds regulējums neatbilstot no Satversmes 66. panta izrietošajam likumdevēja pienākumam gādāt par ilgtspējīga valsts budžeta izstrādāšanu un pieņemšanu, tādējādi tiekot pārkāpts arī ilgtspējīgas attīstības princips.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Saeimu līdz **2020. gada 5. oktobrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir **2021. gada 4. janvāris.** Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Ketija Strazda
Satversmes tiesas
Sabiedrisko attiecību un
protokola nodaļas vadītāja

Ketija.Strazda@satv.tiesa.gov.lv,
67830749, 26200580